herpy

GEKKOER

Eublepharis angramainyu

En stor, nattaktiv bakkegekko fra fjellene i Irak, Iran, Syria og Tyrkia, med lyse og mørke bånd, en fet hale og bevegelige øyelokk. Den er den største arten i slekten og nær beslektet med *Eublepharis macularius*, men langt mindre vanlig i terrarier, og det finnes bare få dokumenterte erfaringer med den i fangenskap.

Familie: Eublepharidae Engelsk: Iranian fat-tailed gecko Tidligere navn: *Eublepharis ensafi* Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**20-30 cm** total lengde inkl. hale
Vekt	**100-186 g**
Levealder	**15-20 år**
Aktiv	**Om natten**
Levevis	**Klippelevende og bakkelevende**
Biotop	**Halvørken og klippeterreng**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**120 × 60 × 45 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**28-32 °C**
Varmeplass	**34-36 °C**
Temperatur, natt	**25-26 °C**
Luftfuktighet	**50-60 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Valgfritt**
Kosthold	**Insekter**
Holdes	**Alene**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kjønnsmoden	**24 mnd.**
Kullstørrelse	**2 egg**
Inkubasjon	**35-89 dager** ved 26-32 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Datamangel (DD)**

Om arten

Eublepharis angramainyu er en kraftig, bakkelevende gekko med øyelokk, en tykk hale og kroppen dekket av små knuter. Grunnfargen er gul, og fra nakken og nedover halen går det en lys stripe som på hver side er flankert av brunlilla bånd. Hodet er lyst med et nettaktig mønster av mørke, tykke streker. Hos nyklekte unger er tegningen annerledes enn hos de voksne: ryggen har bare tre mørke tverrbånd, som blekner etter hvert som dyret vokser og får voksenmønsteret sitt. Farger og tegning varierer fra område til område.

Arten ble beskrevet i 1966 av Steven Anderson og Alan Leviton etter et funn i det sørvestlige Iran. Det vitenskapelige artsnavnet viser til Angra Mainyu, ondskapens og mørkets ånd i zoroastrismen, og sikter til dyrets nattaktive levevis. Lenge ble dyrene regnet med til *Eublepharis macularius*. En art som ble beskrevet i 1986 som *Eublepharis ensafi*, regnes i dag for å være den samme som *E. angramainyu*. De to artene kan krysses, og avkommet er levedyktig og kan selv få unger, men blandingsdyr bør ikke avles.

Den blir 20-30 cm inkludert hale, og halen utgjør omtrent 40 % av lengden. Størrelsen avhenger av området, og de største dyrene kommer fra Ilam-provinsen i Iran. Hunnene er mindre enn hannene og veier omtrent 100-150 g, hannene omtrent 140-186 g. Hannene har 11-17 porer foran kloakken, ordnet som en omvendt V, mens porene hos hunnene er svake. Knutene

i huden kan avgi en væske som kan gi nummenhet, smerte og hevelse hvis den kommer på huden, så vask hendene etter håndtering.

Når dyret er truet, kan det reise seg høyt på tærne, hvese eller hvine høyt og kaste av seg halen. Halen vokser ut igjen, men får en unormal form.

Utbredelse og leveområde

Eublepharis angramainyu finnes i det nordøstlige Syria, det nordlige Irak, det vestlige og sørvestlige Iran og i Tyrkia. Typelokaliteten ligger i den iranske provinsen Khuzestan, langs veien mellom Masjed Soleyman og Batwand. I Iran finnes arten blant annet i Zagros-fjellene. I det sørøstlige Tyrkia er den bare kjent fra to lokaliteter, og forekomsten der regnes fortsatt som usikker.

Utbredelsen er forholdsvis liten, og bestandene som er igjen, antas å være små og oppsplittede. Arten kan være tallrik lokalt, men samlet sett har antallet gått tilbake, og på de to tyrkiske lokalitetene er den ekstremt sjelden. Dyr er blitt samlet inn til den internasjonale handelen, og mangel på kunnskap om bestandene er i seg selv en trussel.

> **Naturlig utbredelse:** Irak, Iran, Syria og Tyrkia.

LEVEOMRÅDE

Arten lever i halvtørre fjellområder på 300-1.000 meters høyde, der det nesten ikke er vegetasjon utover sesongbasert landbruk. Dyret er bakkelevende og nattaktivt. Om dagen holder det seg skjult i dype sprekker og i gipshuler med rikelig vann.

Klimaet er kontinentalt, med varme, tørre somre og kjøligere vintre. Presise målinger av temperatur og luftfuktighet på de enkelte leveplassene er ikke dokumentert. Ut fra det som er kjent om arten, er det fornuftig å etterligne en tørr overflate med dype, fuktigere skjul der dyret kan trekke seg tilbake om dagen.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

Stell

TERRARIET

Det finnes bare få angivelser av terrariestørrelse for *Eublepharis angramainyu*. Avlsdyr holdes i par eller små grupper i terrarier med en bunn på minst 0,2 m², men det er et minimum for avl, ikke et godt hjem for et dyr som kan bli 30 cm. Her anbefales minst 120 × 60 × 45 cm (lengde × bredde × høyde) for et voksent dyr. Målet er et anslag: For *Eublepharis macularius* regnes 90 × 45 × 45 cm som minimum, og *E. angramainyu* er tydelig større og tyngre. Gulvarealet er det viktigste, fordi dyret lever på bakken. Større er alltid bedre.

Innred med minst to skjul med ulik temperatur, ett på den varme siden og ett på den kjølige, for eksempel av bambusrør, stein og kork. Dessuten trengs et fuktig skjul med fuktig mose (se avsnittet om fuktighet), en vannskål og plater av skifer eller flat stein som kan ta opp varme. Som bunn passer leire eller en fast, naturlig blanding av jord uten gjødsel, sand og leire, gjerne så dyp at dyret kan grave. Fin sand alene og løse barkbiter er ikke å foretrekke, særlig ikke til unger. Unger holdes enkeltvis eller to og to i små bokser med papir som bunn.

Terrariet skal ha god ventilasjon, for eksempel et nettlokk.

TEMPERATUR

Arten holdes varmere enn *Eublepharis macularius*. Om dagen skal terrariet være 28-32 °C, med et varmt sted under en spotlampe på omtrent 60 W. Det varmeste stedet på 34-36 °C er lånt fra slektningen. Om natten holdes det 25-26 °C. Lys og varme er på 12 timer i døgnet.

En kjølig hvileperiode om vinteren er ikke beskrevet for arten i fangenskap. Klimaet i utbredelsesområdet har kjøligere vintre, men hvor kaldt dyrene bør holdes, er ikke dokumentert.

Bruk en halogen- eller glødepære over terrariet som hovedvarme, slik at dyret kan varme seg som i solen, og styr den med en termostat. Varmesteiner og varmematter uten termostat kan gi brannskader. Unngå fargede nattpærer, som forstyrrer dyrets døgnrytme. Mål overflatetemperaturen med et digitalt termometer eller et infrarødt termometer, ikke bare lufttemperaturen.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten holdes på 50-60 % ved å sprøyte terrariet to ganger om dagen. Det er mer enn de 30-40 % som anbefales for *Eublepharis macularius*. Sørg for god ventilasjon, slik at luften ikke blir stillestående. Konstant våt bunn kan gjøre dyret sykt.

Ved hudskifte trenger dyret et fuktig skjul, for eksempel en boks med fuktig mose. Plasser det midt i terrariet eller mot den kjølige enden. Husk alltid friskt vann i en stabil skål som er så lav at dyret ikke kan drukne. Ha ikke vitamindråper i vannet.

LYS OG UVB

Dyret er nattaktivt, men en fast døgnrytme med 12 timers lys hjelper det å holde orden på dag og natt og fremmer appetitten.

UVB er ikke nødvendig for voksne dyr når de får kalk med D3, men unger bør ha et fullspektrumrør med UVB. Velger du UVB til voksne, bruk et svakt rør for skyggedyr (Ferguson-sone 1), gi rikelig med skygge, og bytt røret hvert år. Unngå blått lys og fargede nattpærer, som forstyrrer dyrets rytme.

Les mer: Lys og UVB Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

FÔRING

Eublepharis angramainyu er en opportunistisk kjøtteter. I naturen tar den blant annet gresshopper, skorpioner, biller, edderkopper og små øgler. I fangenskap fungerer de fleste fôrinsekter: sirisser, kakerlakker, melormer og silkeormer, som gis om hverandre for å få variert næring. Voksmøllarver og store melormer er feite og gis bare som godbit, høyst én gang i uken.

Voksne dyr får omtrent 5 sirisser per dyr 2-3 ganger i uken og dessuten 5 kakerlakker én gang i uken. Drektige hunner og hunner som nettopp har lagt egg, kan få en liten mus én gang i uken. Unger får 5 passe store sirisser 5 ganger i uken. La ikke insekter bli igjen i terrariet hele dagen, fordi sirisser kan bite det sovende dyret. Ikke fang insekter i hagen, siden de kan gjøre dyret sykt.

Gi fôrinsektene en næringsrik kost i minst 24 timer før de brukes. Dryss insektene med kalk ved hver fôring, og sett dessuten en skål med kalkpulver med D3 i terrariet. Et multivitamin med vitamin A (retinol) én gang i uken til unger og annenhver uke til voksne er lånt fra *Eublepharis macularius*. Det er normalt at dyret tar pause fra å spise i flere uker, for eksempel i paringstiden, så lenge vekten er stabil.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl

ATFERD OG HÅNDTERING

Arten lever enkeltvis, og det er ikke dokumentert hvor godt den trives sammen med artsfrender. Avlsdyr holdes noen steder i par eller små grupper med én hann. Hos den nære slektningen *Eublepharis macularius* kan dyr som bor sammen, miste haler, få dype bitt og i verste fall brukne knokler, særlig hannene, og det samme er rimelig å forvente her. Det sikreste er å holde hvert dyr for seg og bare sette dyrene sammen når de skal avles.

Arten er stor og kan forsvare seg. Når den er truet, reiser den seg på tærne, hveser eller hviner og kan bite eller sno halen rundt en angriper. La nye dyr få falle til i fred i et par uker, og håndter dem bare rolig og lavt over gulvet. Ta aldri tak i halen. Vask hendene før og etter at du rører dyret, fordi huden kan avgi en irriterende væske. På grunn av de få erfaringene og artens størrelse passer den best for en holder som allerede har hatt andre gekkoer.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hannene kan kjennes på 11-17 porer foran kloakken, som er ordnet som en omvendt V og er tydelige. Hos hunnene er porene svake. Dyrene kan begynne å formere seg når de er omtrent to år gamle, og de nyklekte ungene vokser raskt og er fullt utvokste etter tre til fire år. Hunner bør ikke avles før de har nådd full vekt, fordi eggleggingen koster en hunn mye av kalkreservene.

PARRING

Det finnes bare få dokumenterte opplysninger om avl med *Eublepharis angramainyu* i fangenskap. I naturen legges eggene for det meste i mai og juni, og dyrene legger flere kull per år. En kjølig, kortere periode om vinteren, slik den beslektede *Eublepharis macularius* får, kan hjelpe med å få dyrene i avlstilstand, men det er ikke dokumentert for denne arten.

Sett hannen til hunnen i terrariet hennes og følg med de første nettene. Paringen kan virke voldsom, og hannen biter hunnen i nakken. Skill dyrene hvis hunnen blir skadet. Husk at krysning med *E. macularius* gir levedyktig avkom, så ikke par de to artene.

EGGLEGGING OG KULL

Hunnen legger kull på to egg, flere ganger i året og oftest i mai og juni. Det er ikke dokumentert et presist antall kull per år eller et presist intervall mellom leggingene. Sett en eggleggingskasse med lett fuktig vermikulitt eller kokosmold i terrariet, for eksempel en plastboks med et hull i lokket, slik at hunnen ikke legger eggene på bunnen av terrariet.

Gi henne rikelig med kalk og insekter hele sesongen, og la henne ha et fritt skjul for seg selv. Er hun markert avmagret, bør du stoppe avlen og la henne hvile.

INKUBASJON

Inkubasjonen er ikke dokumentert for *Eublepharis angramainyu*. Tallene i faktaboksen er lånt fra den nære slektningen *Eublepharis macularius*: 26-32 °C og 35-89 dager, kort ved høy og lang ved lav temperatur. Hos *E. macularius* avgjør temperaturen kjønnet, men det er ikke undersøkt for denne arten, så behandle alle temperaturer som usikre.

Flytt eggene forsiktig over i en liten, tett boks med lett fuktig vermikulitt eller perlitt uten å vende dem. Marker oversiden med blyant, legg eggene halvveis ned i substratet og sett boksen i en termostatstyrt rugemaskin med et par små lufthull. Egg som faller sammen, gulner eller blir muggne, er som regel døde, men la dem ligge til du er sikker.

OPPDRETT AV UNGER

Det er ikke dokumentert detaljer om oppdrett av ungene. Unger av *Eublepharis angramainyu* har et annet mønster enn de voksne, nemlig tre mørke tverrbånd på ryggen, som blekner med alderen. De vokser raskt og når full størrelse etter tre til fire år.

Hold ungene enkeltvis eller to og to, og hold unger fra ulike kull adskilt. En liten plastboks med papir eller kjøkkenpapir som bunn, undervarme, et par skjul og et fuktig skjul til hudskifte er nok. Gi små, kalkdryssede insekter 5 ganger i uken, og veie ungene hver uke, slik at du oppdager om noen faller bakpå. Flytt dem opp i større terrarier etter hvert som de vokser.

Helse og vanlige feil

Det finnes bare få opplysninger om sykdommer hos *Eublepharis angramainyu* i fangenskap. Feilene nedenfor er de typiske hos nært beslektede gekkoer med samme levevis og må forventes her:

- Hudskifteproblemer, der gamle hudrester sitter fast på tær og halespiss og kan snøre dem av. Et fuktig skjul og lunkent vann til å løsne restene forebygger det.
- Metabolsk beinsykdom (rakitt) ved for lite kalk, D3 eller UVB, med bløte kjever, krumme lemmer og skjelvinger. Det kan ramme både unger og voksne. Dryss alle insekter, ha alltid kalk med D3 stående, og gi mer UVB og kalk ved de første tegn. Oppsøk veterinær.
- Tilstopping av tarmen hvis dyret svelger fint substrat, løse barkbiter, mose eller papir. Gulvet skal være stabilt, og skjulene må ikke fylles med materiale dyret kan svelge.
- Luftveisinfeksjoner ved våt bunn og dårlig ventilasjon, med hvesende pust og slim.
- Tapte haler etter håndtering eller slagsmål. Det er ikke farlig, men halen vokser ut med unormal form.
- Utsulting og vekttap hvis fôret ikke er variert eller dyret blir stresset.

Vei dyret hver uke og skriv ned vekten. Et plutselig vekttap er ofte det første tegnet på sykdom, fordi reptiler skjuler at de er syke. Oppsøk veterinær med erfaring med krypdyr hvis dyret går ned i vekt, ikke spiser på flere uker eller ser slapt ut.

Les mer: Typiske sykdommer og tegn på sykdom

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.